

ΜΙΜΗΣ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ:

«Σήμερα, οι εγωισμοί έχουν πολύ πληθύνει»...

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΚΑΚΙΣΗ**

Είναι πάντα με χαμηλόφωνο και διακριτικό, με ουσιαστικότερο τρόπο στο προσκήνιο. Συμπληρώνει φέτος σαράντα χρόνια επί σκηνής ο γλυκός Μίμης Χρυσομάλλης: από Σαίξπηρ μια φορά κι έναν καιρό, στον Πίντερ ξαφνικά του χρόνου, από την επιθεώρηση στο δράμα, από την αρχαία κωμωδία στην πιο μοντέρνα πρόζα, από τις μπουάτ της Πλάκας στην Επίδαυρο, ο εξαιρετός αυτός ηθοποιός δεν νιώθει πως αλλάζει κάθε φορά τρόπο, ψυχή. Είναι έτοιμος, πάλι, λέει, όπου ζητηθεί, ένα ακόμη όνειρο να υπηρετήσει όσο γίνεται πιο εύστοχα, όσο γίνεται πιο αληθινά. Ας είναι το φρόνημα των περισσότερων ανθρώπων γύρω μας εντελώς άλλο πια, ας νοιάζεται ο κόσμος για τα λεφτά και τις ψυχρές εξουσίες. Ο μέσα κόσμος πάντα θα παραμονεύει, πάντα, μέσω της ζωής και της πραγματικής τέχνης, θα ξαναυψώνει τις αρχές και σωτήριες σημασίες του.

-Δεν με βρίσκετε έτοιμο για πολλά, νομίζω. Δεν είμαι σε φόρμα, δεν έχω κάτι το πολύ ενδιαφέρον να σας πω, να σας εντυπωσιάσω...

-Έτσι, αν θυμάμαι καλά, λέτε, κύριε Χρυσομάλλη, κάθε φορά που σας ζητάω συνέντευξη. Ενώ, εν τω μεταξύ, έχετε κάνει ένα σωρό πράγματα. Και στο θέατρο προπαντός, αλλά και στο σινεμά, από το «Βαρύ Πτερόνι» και την «Άρπα-Κόλλα» μια φορά κι έναν καιρό, ως το «SAFE SEX» τελευταία.

-Κι όμως, επιμένω: δεν έχω τι να σας πω. Μιλάει κανείς όταν έχει κάτι να πει. Άμα δεν έχει, άμα δεν έχεις τι να πεις, γιατί να τυραννάς τον κόσμο, γιατί να πιάνεις τον τόπο κάποιου άλλου; Έτσι δεν είναι;

-Μα πάλι ταινία δεν ξανακάνετε; Πάλι στο θέατρο το φθινόπωρο δεν θα σας ξαναδούμε;

-Ναι. Αλλά δεν μου φαίνεται πως έχω τίποτα σημαντικό να σας δηλώσω. Μια καινούργια ανακάλυψη, ας πούμε. Που με τον ενθουσιασμό της θα 'ρχιζα να μιλάω και δεν θα μπορούσα μετά να βάλω γλώσσα μέσα. Αλλιώς...

-Αλλιώς, τι; Πώς περνάνε οι άνθρωποι χωρίς ανακαλύψεις, χωρίς ενθουσιασμούς;

-Με τη манιέρα της καθημερινότητας, πώς αλλιώς; Σηκώνεσαι το πρωί, αγοράζεις την εφημερίδα σου, γυρνάς μια βόλτα στο τετράγωνο, διαβάζεις λίγο όρθιος. Μετά, στρίβεις λίγο, πας και προς τα 'κεί, κάθεσαι λίγο στο "Φίλιον"...

-Στο ιστορικό κάποτε «Ντόλτσε»...

-Και μόνο καινούργιες ταμπέλες ξεπροβάλλουν μπροστά σου. Παρακολουθείς τα μαγαζιά που κλείνουνε, τα μαγαζιά που ανοίγουνε, "Απ", λες: "Δεν το 'χε πάρει το μάτι μου αυτό".

-Αλλάζουνε, άρα, τα πράγματα, έστω και «ανεπαισθήτως»; Οι ταμπέλες μας;

-Με ρωτάτε τώρα αν κι εγώ έχω αλλάξει ταμπέλα; Τι να σας πω, δεν τα 'χουμε ξαναπεί; Ο ηθοποιός δεν ελέγχει τα μέσα παραγωγής, το ξέρετε. Ο ηθοποιός είναι για όπου θα ζητηθεί. Και το μόνο που πρέπει να κάνει είναι να είναι έτοιμος. Πάντα έτοιμος.

-Μην πούμε κι εμείς εδώ το άλλο Καβαφικόν «σαν από καιρό», την έκφραση που της έχουνε δώσει να καταλάβει όλοι οι αθλητικοί σπορτκάστερς...

-Τα είδη, θέλω να πω, δεν έχουνε σημασία. Ούτε μ' ενδιαφέρουνε, τελικά. Δράμα, κωμωδία, επιθεώρηση...

-Θέατρο, σινεμά, τηλεόραση...

-Να οι ταμπέλες που δεν θα 'πρεπε να υπάρχουν. Όχι για μένα μόνο, για όλους μας. Κι όταν υπάρχουν, να τις ξεχνάμε αμέσως πρέπει. Το έτοιμος φτάνει για μας: έτοιμοι να τα παίξουμε όλα, όλα τα είδη ανεξαιρέτως. Μπορεί να μην είσαι το ίδιο αποτελεσματικός σε όλα, αλλά αυτή είναι η πεμπουσία της δουλειάς μας. Έσο έτοιμος όπου ζητηθείς. Εγώ, λοιπόν, ποτέ δεν έβαλα κανένα πλάνο, "Θα παίζω μόνο μοντέρνο ρεπερτόριο", ή "Θα παίζω μόνο φάρσες ή επιθεώρηση". Όλα τα είδη τα έχω παίξει, όλα τα είδη τα υπηρέτησα

μπορώ να πω. Αν σκεφτείτε πως έφτασα και μέχρι την Επίδαυρο, αντιλαμβάνεστε τι άλματα έχω κάνει...

-Αυτό το άλμα τα τελευταία χρόνια περιέχει πολλές εκπλήξεις!

-Μην το συζητήσουμε, εντάξει. Γεγονός είναι πως, αυτό που είπατε στην αρχή, από το "Βαρύ Πτεπόνι" στο "SAFE SEX", εμένα δεν μου λέει τίποτα. Δεν θίγει την επαγγελματικότητά μου, ας πούμε.

-Δεν το είπα κι έτσι, άλλωστε.

-Το "Βαρύ Πτεπόνι" ήταν τότε, το '75 νομίζω, μια ρεαλιστική ταινία με κάποιο αντίκρουσμα στον κόσμο, το 2000 όμως μια φάρσα σαν το "SAFE SEX" πιπεράτη και ζουμερή, με μια παρέα συναδέλφων αγαπημένων μου και ταλαντούχων, είχε για μένα πολύ ενδιαφέρον επίσης. Εξάλλου, το ίδιο έχει συμβεί και στο θέατρο, δεν έχει;

-Είπαμε: από το «Ελεύθερο Θέατρο» στην Επίδαυρο.

-Δράματα, κωμωδίες, επιθεωρήσεις, ελληνικό ρεπερτόριο με έργα εξαιρετικά σημαντικά, "Δάφνες και Πικροδάφνες", "Μάνα, Μητέρα, Μαμά", παραστάσεις τρομερές, υπέροχες.

-Καταλάβαμε: τα 'χετε πια κάνει όλα. Πείτε μας, λοιπόν, αυτό το «έτοιμος» πώς γίνεται, πώς το πετυχαίνετε πάντα; Χρειάζεται αδιάκοπη ψυχική προετοιμασία όλη αυτή η ιστορία;

-Προφανώς. Χρειάζεται, ομολογώ, και διάθεση ψυχική και σωματική ετοιμότητα, και καλλιέργεια αδιάκοπη των δυνατοτήτων σου, και, και, και. Και το υλικό που έχεις για ξόδεμα πρέπει να είναι πάντα πρόχειρο, πάντα διαθέσιμο. Τη συσσώρευση των πραγμάτων μέσα σου πρέπει να μπορείς να τη διευθετείς όσο το δυνατόν καλύτερα με την κάθε ευκαιρία. Εύκολο νομίζετε πως είναι αυτό; Αλλά εμένα πια με σώζει κι η εμπειρία μου. Σαράντα χρόνια είν' αυτά. Μην ξεχνάτε πως βγήκα το '61...

-Ως παιδί-θαύμα;

-Εσείς λέτε για πιο πριν ακόμα, για το τραγούδι. Για το θέατρο λέω εγώ: τη Σχολή μου την τέλειωσα το '61. Μην πιάσουμε κι από το '53, '54, μη μετρήσουμε κι από 'κει πέρα ξαφνικά! Θέλω να πω, δηλαδή, πως παίζει ρόλο μεγάλο και το παρελθόν. Από την αρχή που έτρεχα με κάποια μικρά σχήματα, καλή ώρα σαν τα σημερινά, σε κάτι μπουάτ της εποχής με τον Γιώργο τον Εμιρζά κάπου στην Πλάκα, με κάτι παράξενα μονόπρακτα, από τότε.

-Με τον ενθουσιασμό, που λέγαμε. Με τον έρωτα για τον ...έρωτα.

-Με το πάθος! Με τη φιλοδοξία τού να μπεις κι εσύ σ' αυτό το χώρο, μ' ό,τι έχεις να δώσεις. Αλλά το πρόβλημα δεν είναι τι έχεις. Το πρόβλημα είναι ποιος σου ζητάει αυτό που έχεις. Ποιος είναι σε θέση να καταλάβει τις δυνατότητές σου, να σε χρησιμοποιήσει σωστά.

-Αιώνιο θέμα αυτό, για όλους μας.

-Πιστεύω, πάντως, πως τότε ήταν λίγο πιο εύκολα τα πράγματα για ένα νέο ηθοποιό. Γιατί ήσαν και πολύ πιο λίγοι οι ηθοποιοί.

-Τώρα κοντεύουμε να 'μαστε ...όλοι ηθοποιοί. Και τα δέκα εκατομμύρια ξαφνικά!

-Κάτι έχει αλλάξει από τότε. Και στην ουσία, αλλά και τεχνικά. Μόνο το γεγονός ότι τα θεατρικά έργα της εποχής είχανε πολλά πρόσωπα επί σκηνής, θα αρκούσε για να κάνει τη διαφορά. Τα έργα τότε δεν ήσαν για τέσσερα, τρία, δύο πρόσωπα, μονόλογο ο ένας, αναλόγιο ο άλλος... Σήμερα, κι ένα μικρό διήγημα το πιάνει και το κάνει ο άλλος θέατρο, μια τρέλα κανονική. Τότε, δεν υπήρχανε τέτοια. Γι' αυτό βρήκαμε και δουλειά σχετικά εύκολα οι νέοι ηθοποιοί. Θυμάμαι μόλις είχα απολυθεί, πρωτόπαιξα στο Κρατικό Βορείου Ελλάδος, στη "Στρίγγλα που Έγινε Αρνάκι": Σαράντα πρόσωπα! Κάπου ζητιέσαι, λοιπόν.

-Ουσιαστικά εννοείτε, όχι για το ...Θεαθήναι.

-Ναι. Μετά, κατεβαίνω στην Αθήνα, πάω στον Αλεξανδράκη, "Έγκλημα και Τιμωρία": άλλα σαράντα πρόσωπα. Μας ψάχνανε. Όχι σαν τώρα, που γίνεται οντισιόν και παρουσιάζονται πεντακόσια παιδιά για να πάρουνε δύο! Έλεγε τότε ο Σωτήρης, " Ξέρω ένα φιλαράκι, μωρέ, που μπορεί να μας κάνει. Δεν του λέμε;". Να πας, να πεις δυο λεξούλες, να σε δούνε, να σε πάρει κι ένας άλλος μετά να παίξεις κάνασ αστυφύλακα...

-Δεν πολυ-θέλανε κίολας οι άνθρωποι να βγούνε στο κλαρί τότε. Ενώ, σήμερα...

-Όχι, και τότε θέλαμε. Τουλάχιστον όσοι το 'χαμε πια αποφασίσει το πράγμα. Αλλά, ναι, οντισιόν και τέτοια δεν υπήρχανε. Αυτή η μάλλον προσβλητική υπόθεση, να μπαίνουν στην αράδα οκτακόσια άτομα και να 'ναι οι άλλοι από κάτω και να λένε, "Κάνε μας έτσι. Γύρνα κι από πίσω λίγο. Κάνε τα μάτια σου προς τα πάνω, ξύσε τ' αυτί σου. Γονάτισε"... Τότε ζητούσανε ηθοποιούς. Για κάθε ρόλο. Και βρήκαμε δουλειά όλοι, για πολλά χρόνια. Η μεγάλη αλλαγή του

ρεπερτορίου τ' άλλαξε τα πράγματα. Τώρα, υπάρχει πρόβλημα. Με τα έργα των ελάχιστων προσώπων. Γιατί, με τη Μεταπολίτευση άρχισαν οι ηθοποιοί να διεκδικούν κάποια πράγματα.

-Να συνδικαλιζέστε.

-Ένα καλύτερο μισθολόγιο και κάποιες καλύτερες συνθήκες. Να μας πληρώνουνε και τις πρόβες. Κάτι αδιανόητο παλιά. Τρεις μήνες πάλευες εκεί, αφιλοκερδώς! Σου δίνανε πέντε δεκάρες μετά, δεν σου κολλάγανε κι ένσημα, δεν τους κόστιζες σχεδόν τίποτα. Πληρωνόντουσαν δυο-τρεις πρωταγωνιστές, κι οι άλλοι όλοι ήσαν στο "Ζήσε, Μάη μου, να φας τριφύλλι". Ασκέρι κανονικό. Κι όταν άλλαξαν οι καταστάσεις, τους πρώτους που σκεφτήκανε να κόψουνε ήσαν οι ηθοποιοί. Λες κι αυτό ήταν το πιο άχρηστο έξοδο. Τα σκηνικά-σκηνικά, αλλά οι ηθοποιοί αν ήταν να λείπουνε και τελείως, καλά θα 'τανε!

-Και να 'μαστε με την εσωστρέφεια ...προσωποποιημένη!

-Ακριβώς. Πέσαμε και πάνω στην εποχή του Παραλόγου, και θεατρικά και ...κοινωνικά, και μείναμε να...

-Περιμένετε τον Γκοντό;

-Βοήθησε κι ο Μπέκετ δηλαδή στη μεταστροφή τη δραματική αυτή.

-Πίντερ έχετε παίξει, τώρα που το 'φερε η συζήτηση;

-Δεν έχω, αλλά είναι να παίξω φέτος.

-Σαν στημένη μοιάζει τώρα αυτή η ερώτηση, αλλά μόνο εγώ ...δεν ξέρω πώς μου 'ρθε. Τι θα παίξετε πάντως;

-Θα παίξω με τον Γιώργο τον Μιχαλακόπουλο και τον Γιάννη τον Θωμά τον "Επιστάτη".

-Που τον είδαμε τότε στο Τέχνης, με Καρακατσάνη, Χαραλάμπους... Χτύπησα φλέβα, δηλαδή. Αλλά κι ο κόσμος ολόκληρος δεν έχει αλλάξει πολύ πια; Δεν είναι μόνο του θεάτρου η ιστορία ...μεταλλαγμένη τελείως.

-Ε, μαζί δεν πάνε αυτά; Ποιος μπορεί να πει; Μπορεί να 'ναι προς το καλύτερο, μπορεί να 'ναι και προς το χειρότερο. Άμα είσαι μέσα, άμα ζεις κι εσύ, δεν ξέρεις τι ακριβώς γίνεται, τι ακριβώς έχει γίνει.

-Αισθάνεστε λίγο εξόριστος κι εσείς, από άλλη εποχή εδώ;

-Όχι. Εξόριστος δεν μπορώ να πω πως αισθάνομαι. Αλλά οι αλλαγές είναι αλλαγές. Και το χειρότερο είναι, αυτό που βλέπω εγώ χωρίς να είμαι κοινωνιολόγος, πως οι άνθρωποι έχουνε πια στη ζωή τους άλλες προτεραιότητες. Αυτό κάνει τη μεγάλη διαφορά. Οι προτεραιότητές τους πια δεν είναι μεγάλης πνοής, μικρής σημασίας είναι: το κυνήγι της καριέρας. Ο πόλεμος για τα λεφτά, για το χρήμα. Η αγωνία τού να είσαι κάποιος.

-Εξουσία και κάποιος... Όχι στην τέχνη σου, στη δουλειά σου μάστορας ονομαστός;

-Αυτό εννοώ. Προτεραιότητες χωρίς φρόνημα υψηλό. Δεν μοιάζουν να θέλουν οι άνθρωποι πια να γίνουν κάτι πραγματικά σημαντικό στη ζωή τους. Τους αρκεί να είναι "κάποιοι", με οποιαδήποτε μορφή εξουσίας τους προσφέρεται αυτό. Αυτή είναι η διαφορά.

-Αυτή, όμως, είναι διαφορά τεράστια.

-Δεν τους θαυμάζανε τόσο άκριτα όσο σήμερα οι άνθρωποι τους "πετυχημένους". Τους Μπιλ Γκέιτς ας πούμε. Άλλα ήσαν ως επί το πλείστον τα πρότυπα παλιά.

-Αλλά τον Ωνάση τον θαυμάζανε οι Έλληνες πάντα...

-Ναι, αλλά εδώ μέτραγε και το "δικός μας". Είχαμε όμως μες στη φαντασία μας και κάποια μυθικά πρόσωπα αλλιώς πετυχημένα: από τον Παστέρ ως τον Σερ Λώρενς Ολίβιε.

-Μέχρι κι οι πλούσιοι πιο ρομαντικοί μοιάζανε τότε: ο Ωνάσης π.χ., σαν να τα 'θελε τα λεφτά για να τα καταφρονήσει, για να τα εξευτελίσει κατά κάποιον τρόπο...

-Ας πούμε. Τώρα πάντως, βλέπεις πως τόσοσ κόσμος, σε μικρογραφία έστω, έχει επιδιώξεις τόσο επιφανειακές, τόσο μονοδιάστατες. Κι όλοι θέλουν να "γίνουν" σε πάρα πολύ σύντομους χρόνους, ει δυνατόν αύριο. Έχει μπει μέσα στο κεφάλι τους το πράγμα αυτό. Όχι πως δεν υπήρχε και παλιότερα η επιθυμία τού κάθε ανθρώπου να πετύχει, να γίνει κάτι. Αλλά ζώντας σε μικροαστικούς χώρους, με μικροαστικά όνειρα, η προσπάθεια για την επιτυχία εμπεριείχε κι έναν ρομαντισμό. Τώρα είναι ψυχρά τα πράγματα:επιτυχία σημαίνει μόνο εξουσία, δύναμη.

-Να είσαι «από πάνω».

-Εγώ βλέπω μεγάλες αλλαγές και στη θεατρική ψυχαγωγία. Ενώ ψυχαγωγία σημαίνει και τραγωδία και κωμωδία και Ίψεν και τα πάντα, τώρα το κοινό σαν να 'χει μετατοπιστεί κατά το μεγαλύτερό του μέρος στο εύκολο και στο χαβαλετζίδικο, στο ανώδυνο. Βέβαια, το θέατρο όλα τα μασάει, και μπορεί να μιλάμε μόνο για μια κακή παρένθεση. Αλλά τώρα έτσι είναι τα πράγματα. Ουρές σήμερα ο κόσμος εκεί κάνει.

-Τους μπερδεύουν και τα φωτεινά ονόματα, οι φίρμες της τηλεόρασης πια.

-Και παλιά κάπως γινότανε αυτό με τον κινηματογράφο. Τώρα είναι πια πολύ έντονο, γιατί η τηλεόραση έχει αλλοτριώσει σε μέγιστο βαθμό το καθετί. Διαλέγει ο κόσμος ηθοποιούς σταρ της TV, αλλά και τα εύκολα έργα, ό,τι το πιο εύπεπτο.

-Φταίει κι η τρομερή πίεση της καθημερινότητάς μας, φαντάζομαι. Άντε να δεις, λένε, Γκόγκολ ή δεν ξέρω κι εγώ τι, ύστερα από μια τόσο δύσκολη μέρα...

-Είναι όλοι σ' ένα ωράριο αδιανόητο. Από μικρά παιδιά, από το δημοτικό, από το νηπιαγωγείο οι άνθρωποι.

-Ελεύθερο θέατρο θα μπορούσε να ξαναυπάρξει σήμερα;

-Υπάρχουν ένα σωρό ομάδες κι ομαδίτσες θεατρικές και σήμερα. Το 'παμε.

-Μοιάζουν με το Ελεύθερο Θέατρο όμως;

-Όχι. Γιατί υπάρχει άλλη ιδεολογία πίσω τους τώρα. Τότε υπήρχε και πολιτική ιδεολογία κατ' αρχήν. Που σήμερα δεν ξέρω αν υπάρχει ή τι μορφής είναι πια. Ύστερα, τότε υπήρχε τελείως άλλη αντίληψη για την παραγωγή. Χωρίς εργοδοσία, σκηνοθέτη κ.λπ. Αλλά, προπαντός, τότε υπήρχε ακόμα κι η γενναιοδωρία του καθενός να εισχωρεί μέσα στον άλλον, να συνεργάζεται ουσιαστικά ο ένας με τον άλλον. Αυτά ήταν πολύ βασικά πράγματα. Και, το κυριότερο, ήταν ο σύνδεσμος ο ψυχικός που υπήρχε ανάμεσά τους, να τους δένει. Σήμερα, οι εγωισμοί έχουν κατά πολύ πληθύνει. Έχουν κατακυριεύσει τον κόσμο.

ΤΑ ΝΕΑ, ΠΡΟΣΩΠΑ,

Σάββατο 7 Ιουλίου 2001

* (Ο Δημήτρης (Μίμης) Χρυσομάλλης γεννήθηκε το 1938 στην Αθήνα. Ξεκίνησε την καριέρα του, σαν "παιδί-θαύμα", τραγουδώντας στα Νέα Ταλέντα του Γιώργου Οικονομίδη. Απόφοιτος της Δραματικής Σχολής του Θεάτρου Τέχνης, ηθοποιός με ευρεία ερμηνευτική γκάμα, κινήθηκε με άνεση και αφοσίωση σε πλήθος ρόλων από το παγκόσμιο ρεπερτόριο (Σαίξπηρ, Αρχαίο Ελληνικό Δράμα, Επιθεώρηση, πρόζα κ.ά.). Έγινε ευρύτερα γνωστός στο κοινό από το Ελεύθερο Θέατρο και ως πρωταγωνιστής σε πολλές κινηματογραφικές επιτυχίες (Το Βαρύ Πεπόνι, Άρπα Κόλα, Βαριετέ, Safe Sex, Ένας και Ένας κ.ά.), καθώς και σε αρκετές τηλεοπτικές σειρές (Το Τελευταίο Αντίο, Σαν Αδελφές, Λίστα Γάμου κ.ά.). Πέθανε από ανακοπή καρδιάς στις 12 Νοεμβρίου 2004. Επίσης πρωτοτραγούδησε και τον Μικρό Ήρωα, του Λουκιανού Κηληδόνη).